

Kela®

İälättuvah já eres İälättuvfinnejeijee torjuuh

Uánihávt já čielgásávt | 2024

Eläkkeet ja muut elakkeensaajan tuet | Inarinsaame

Siskáldâs

Ereslágán iäláttuvah	3
Aalmugiäláttâh	6
Táhádâsiäláttâh	8
Puárásijiiäláttâh	10
Vajodittemtoorjâ já pargonavcâttesvuotâiäláttâh	14
Eres iäláttuvfinnejejee torjuuh	18
Peerâiäláttâh	22
Uuccâm já máksim	28
Návt Kela palvâl	35

Ereslágán iäláttuvah

iäláttuv puáhtá finnid maangâ eellimtiileest.
iäláttuvâid máksih pargoiiäláttâhlájádâsah já Kela.

Taan tiedettemčálusist muštâluvoo iäláttuvâin,
maid Kela máksá.
Toos lasseen muštâluvoo eres iäláttuvfinnejejee torjuin.

Tun puávtáh finnid iäláttuv, ko tun šoodah iäláttâhahan.
Ovdil iäláttâhave tun puávtáh finnid iäláttuv
pargonavcâttesvuodâ tâi pargottesvuodâ vuáđuđ.
Toos lasseen tun puávtáh finnid peerâiäláttuv,
jis tuu omâhâš jáámá.

Tiedettemčáállus loopâst láá tiäduh tast,
ete maht iäláttuvah já torjuuh occojeh.

Tiedettemčáállus muštâl ive 2024 tiileest.

Lasetiäduh neetist já puhelimáin

Kela torjuin muštâluvoo
anarâškielân čujottâsâst
www.kela.fi/anaraskiela

iäláttuvâin muštâluvoo târhibeht
Kela suomâkielâlijn siiđoin
www.kela.fi/elakelaiset

Jis tust láá koččâmušah,
te tun puávtáh suáittid palvâlemnumerân
020 692 202

Maid iäláttuvâid tun puávtáh finnid?

Iäláttuvâid puáhtá finnid pargoialáttâhlájádâsâin já Kelast. Pargoialáttâhlájádâsah máksih pargoialáttuv. Tot vuáđuduvá páálkân já eres pargopuáđoid. Jis pargoialáttuv lii ucce, te tun puávtáh finnid iäláttuv meid Kelast.

Pargoialáttâhlájádâsah já Kela máksih iäláttuvâid kuulmâ sierlágân tiileest. Tun puávtáh finnid iäláttuv, ko tun juuvsah iäláttâhave. Ovdil iäláttâhave tun puávtáh finnid iäláttuv pargonavcâttesvuodâ tâi pargottesvuodâ vuáđul. Toos lasseen tun puávtáh finnid peerâiäláttuv, jis tuu omâháš jáámá.

Vyelni orroo kován láá nurrum iäláttuvah já ton muulsâiävtuh sierâ tiilijn.

	 Pargonaavcâi hiájusmâm	 Iäláttâhave juksâm	 Omâháá jáämmim
Pargoialáttâhlájádâsah	Áámmátlâš vajodittem	Puárásijäláttâh	Peerâiäláttâh leeskân já parnijd
	Vajodittemtoorjâ, pargonavcâttesvuotâiäláttâh já uásipargonavcâttesvuotâiäláttâh	Uásipuárásijäláttâh	
	Pargokarrieeriäláttâh	Pargokarrieeriäláttâh	
Kela ®	Puoccâmpeiviruttâ	Toledum puárásijäláttâh	Peerâiäláttâh leeskân já parnijd
	Ereslágân vajodittemhäämih já vajoidittemruttâ		
	Meriáigásâš vajodittemtoorjâ tâi pargonavcâttesvuotâiäláttâh	Puárásijäláttâh	
	Táhádâsiäláttâh	Táhádâsiäláttâh	
	 Maccâm pargoelimân?		

Iäláttuv lasseen tun puávtáh finnid Kelast

- pärnialedem
- iäláttuvfinneijejee aassâmtorjuu
- iäláttuvfinneijejee tipšotorjuu
- radostâhlase já paijeelmiärâlâš radostâhlase
- vuáđuáigápuátutorjâ.

Pargoialáttâh

Váldu-uási iäláttuvâin láá pargoialáttuvah. Pargoialáttâh čoggâšuvá, ko tun lah pargoost já finniih päälhi.

Pargoialáttuvâid hoittájuh pargoialáttâhlájádâsah, moh láá maangah.

Tun já tuu pargoadeleijee lepee máksám tuu pargoivij miel pargoialáttâhmáávsuid. Tuu iäláttuv meeri meriduvvoo tađe miel, ete mon ennuv tun lah ánsášâm pargokarrieer ääigist.

Priivaat irätteijee lii máksám iäláttâhmáávsuid iäláttâhfinnodâhân, mon sun lii valjim.

Eennâmtuáluirätteijee lii máksám iäláttâhmáávsuid suu jieijâs iäláttâhlájádâsân, Melan.

Tun finniih tiäđu pargoialáttuvâin

- tuu jieijâd pargoialáttâhlájádâsâst
- Iäláttâhtorvokuávdáást (Eläketurvakeskus)
- neetist (suomâkielân):

www.tyoelake.fi

Aalmugiäláttâh

Jis tun jieh finni pargoäláttuv tâi jis tot lii ucce,
te Kela máksá tunjin aalmugiäláttuv.

Tun puávtâh finnið aalmugiäláttuv oles mere tuše,
jis tun finniih pargoäláttuvâid vuála 66 eurod mánuppaajeest.
Jis tun finniih pargoäláttuvâid eenâb,
te aalmugiäláttâh lii ucceeb tâi jieh finni tom ollágin.

Aalmugiäláttuv oles meeri lii
suulân 776 eurod mánuppaajeest.
Jis tust lii pelikyeimi tâi ávuskiyeimi,
te aalmugiäláttuv oles meeri lii
suulân 693 eurod mánuppaajeest.

Aalmugiäláttâh puáhtá lede ucceeb,
jis tun lah váldâm aalmugiäláttuv toledum puárásijäláttâhân
aðai ovdil 65 ive ahe.

Aalmugiäláttâh puáhtá lede ucceeb meid talle,
jis tun lah aassâm olgoenâmijn.
Meid varrim olgoenâmáid puáhtá vaiguttid
aalmugiäláttâhân, maid tun finniih.

Koijâd Kela palvâlemnumerist,
ete maht olgoenâmijn aassâm vaaigut aalmugiäláttâhân.
Palvâlemnummeer lii
020 634 0200.

Aalmugiäláttuv ucedeh

- pargoäláttâh
- eres iäláttuvah já sajanmáávsuh, maid tun finniih.

Aalmugiäláttuv iä uceed

- pelikyeimi puáđuh
- iäláttâh, mii lii čoggâšum párnáá tipšom ääigist
- uápui jotteem ääigi nurrum iäláttâh
- pargonavcâttesvuotâiäláttuv kerdialedem.

Kela iäláttuvâin já pargoäláttuvâin piärroo viäru.

Aalmugiäláttuv puáturääjih

Tun puávtâh finnið aalmugiäláttuv,
jis tuu eres iäláttâhpuáđuh já sajanmáávsuh
láá ucebeh ko čuávuvááh puáturääjih:

- suulân 1 435 eurod mánuppaajeest,
jis tust lii ávuspelikyeimi tâi näimipelikyeimi
- suulân 1 601 eurod mánuppaajeest,
jis tun aasah ohtuu.

Puáturääjih sättih lede ucebeh,
jis tun lah aassâm olgoenâmijn.
Puáturääjih sättih lede motomijn tiilijn meid stuárráábeh.

Kela meerrid aalmugiäláttuvâst
tâi táhádâsiäláttuvâst iäskán ko lii čielgâs,
ete mon ennuv tun finniih eres iäláttuvâid.

Táhádâsiäláttâh

Kela máksá tunjin táhádâsiäláttuv,
jis tuu eres iäláttuvah pääcih uáli uccen
tâi jis tun jieh finni monnân eres iäláttuv.

Tuše Suomâst ässee iäláttâhlâš puáhtá finniđ táhádâsiäláttuv.
Tom puáhtá finniđ, ko lii aassâm Suomâst ucemustáá 3 ive.

Táhádâsiäláttuv oles meeri lii suullân 977 eurod mánuppaajeest.
Jis tun jieh finni maiden eres iäláttuvâid,
te tun finniih oles táhádâsiäláttuv.

Táhádâsiäláttâh lii kuittâg ucceeb,
jis tun lah uuccâm ovdil iäláttâhave toledum puárásijiäláttuv.
Lii máhđulâš, ete tun jieh talle finni táhádâsiäláttuv.
Táhádâsiäláttuv kepideh meid eres iäláttuvah, maid tun finniih.
Toh kepiduvvojeh ollásávt oles táhádâsiäláttuvâst.

Táhádâsiäláttuv ij keeppid ovdâmerkkân tipšotoorjâ,
aassâmtoorjâ, pargopuáđuh, omâdâh tâi pelikyeimi omâdâh.
Jis tun finniih pargonavcâttesvuotâiäláttuv,
tuu pargopuáđuh pyehtih kuittâg vaiguttiđ táhádâsiäláttâhân.

Peerâkoskâvuodah iä vaaigut táhádâsiäláttuv miärán.

Koijâd Kela palvâlemnumerist,
maht olgoenâmijn aassâm vaaigut táhádâsiäláttâhân.
Palvâlemnummeer lii
020 634 0200.

Puárásijäláttâh

Puárásijäláttâh puáhtá lede pargoiäláttâh, aalmugiäláttâh teikâ kuhtuuh.

Jis tuu puárásijäláttâh máksoo aalmugiäláttâhhân, te tot álgá 65-ihásâžžân.

Jis tun lah aassâm tâi porgâm olgoenâmiijn, te puárásijäláttuv meeri puáhtá pääccid uccen. Tun puávtaáh kuittâg finnid iäláttuv olgoenâmiijn.

Ovdâmerkkâ iäláttuvâin

Iriján já Injá lává naaijâm.

Suái lává kuhtuuh puárásijäláttuvâst.

Iriján finnee pargoiäláttuv 1 450 eurod mánuppaajeest. Sun ij finni aalmugiäláttuv ijge táhádâsiäláttuv.

Injá lii tipšom kuhháá párnáid pääihist.

Sun finnee pargoiäláttuv 500 eurod mánuppaajeest já aalmugiäláttuv suulân 475 eurod mánuppaajeest.

Te Injá finnee iäláttuv

ohtsis suulân 975 eurod mánuppaajeest.

Sunjin ij kuulâ táhádâsiäláttâh,

tastko puáđuh láá stuárráábeh ko

táhádâsiäláttuv puáturääjih.

Iäláttâhân ovdláhháá

Jis tust lii vuoigâdvuotâ aalmugiäláttâhân,
te tun puávtáh meridiđ,
ete vááldáh-uv tom muuneeld ovdilgo tun tiävdáh 65 ihheed.
Taat kočoduvvoo toledum puárásijäláttâhân.

Jis tun lah šoddâm ovdil ive 1962, te tun puávtáh väldid
toledum puárásijäláttuv tolemustáá 64-ihásâžžân.

Toledum iäláttâh lii pisovávt ucceeb
ko aalmugiäláttâh, mii álgá 65-ihásâžžân.
Iäláttâh kiäppán 0,4 prooseent jyehi mánuppaajeest,
moin tun toledah tom.
Kannat čielgâdid muuneeld,
ete mon stuárusâš toledum puárásijäláttâh ličij.

Ovdâmerkkâ toledum iäláttuvâst

Piäkká páácá pargoäláttâhân 64-ihásâžžân.
Sun finnee pargoäláttuv 700 eurod mánuppaajeest.

Piäkká ocá toos lasseen aalmugiäláttuv toledum 1 ivvijñ.
Aalmugiäláttâh lii toledem tiet 3,6 prooseent
(suulân 17 eurod mánuppaajeest) ucceeb,
ko tot ličij Piäkân 65-ihásâžžân.

Piäkká áásá ohtuu.

Sun finnee pargoäláttuv lasseen
aalmugiäláttuv suulân 442 eurod mánuppaajeest.

Iäláttâhân majeláá

Tun jieħ taarbâš uuccâđ iäláttuv vala 65-ihásâžžân.
Talle tun puávtáh majediđ
adai sirded iäláttuv älgim majeláhháá.
Tot aaleed iäláttuv.
Iäláttâh stuáru 0,6 prooseent jyehi mánuppaajeest,
moin tun majedah tom.

Pargottesvuotâ já iäláttâh

Jis tun lah kuhháá pargottem já alda iäláttâhave,
puávtáh peessâđ nuuvt kočodum iäláttâhrááidun.
Iäláttâhrááidu uáivild tom,
ete tun finniih pargottesvuotâpeiviruudâ tassaaš,
ko tun uusah puárásijäláttuv.

Jis tun lah šoddâm ovdil ive 1962,
te tust puáhtá leđe vuoigâdvuodâ uuccâđ puárásijäláttuv
64-ihásâžžân.

Taan tábáhtusâst iäláttâh ij kiäppán.
Mudoï tun finniih pargottespeiviruudâ 65-ihásâžžân räi.

Vajodittemtoorjâ ja pargonavcâttesvuotâiälâttâh

Jis tun lah kuhes ääigi pyeccen,
te tun finnih táválávt vistig puoccâpeiviruudâ.

Ko tun lah finnim puoccâpeiviruudâ 150 argâpeivid,
te Kela vuolgât tunjin reevâ,
mast muštâluvvo vajoditmist já iälâttuvâst.
Tun puávtâh finniđ povdiittâs Kelan ráđádállâđ
tuu pargonaavcâi pyereedmist.

Ko tun lah finnim puoccâpeiviruudâ suullân ive
ijge tuu pargonahcâ lah puárânâm,
tun puávtâh uuccâđ vajodittemtorjuu teikkâ
pargonavcâttesvuotâiälâttuv.

Vajodittemtoorjâ lii meriáigásâš pargonavcâttesvuotâiälâttâh.
Tot máksoo tipšom tâi vajoidittem ääigi.
lähtun lii,
ete tunjin lii rahtum vajodittem- já tipšomvuávâm.

Jis tuu pargonahcâ ij vajodittemtorjuu ääigi puárrân,
tun puávtâh uuccâđ pargonavcâttesvuotâiälâttuv.

Pargonavcâttesvuotâiälâttâh puáhtá leđe
sehe pargoiälâttâh já aalmugiälâttâh.
Tun puávtâh uuccâđ taid siämmáin ucâmuššáin já
tuáhtártuodâštussáin.

Kii finnee Kelast pargonavcâttesvuotâiäláttuv?

Tun puávtáh finniđ pargonavcâttesvuotâiäláttuv,
jis tun lah 16–64-ihásâš já tust lii puácuvuotâ tâi váddu,
mii iästá tuu porgâmist.

Jis tun lah porgâm kuhes pargokarrieer já tiävdám 60 ihheed,
te tun puávtáh finniđ iäláttuv,
jis tun jieh paste juátkiđ jieijâđ pargoost.

Pisovávt čalmettem tâi lihâdemnavcâtem finnee ain
pargonavcâttesvuotâiäláttuv, veikâ sun porgâččij.
lähtun lii, ete aalmugiäláttâhân vaigutteijee
eres puáduh iä moonâ aalmugiäláttuv puáturääji paijeel.

Ko tun tiävdáh 65 ihheed,
te Kela muttá tuu pargonavcâttesvuotâiäláttuv puárásijäláttâhân.
Taat ij táválávt mute tuu finnim iäláttuv mere.

Nuorâ finnee vajoditemruudâ

Jis tun lah šoddâm pargonavcâtteemmin
ovdil ko lah tiävdám 15 ihheed,
te tun puávtáh finniđ pargonavcâttesvuotâiäláttuv tállán,
ko tun tiävdáh 16 ihheed.
Táválávt pargonavcâttesvuotâiäláttuv
ij kuittâg finni ovdil 20 ive ave.
Nuorah pyehtih ton saajeest finniđ
áámmátlíi vajoditem já vajoditemruudâ.

Áámmátlíi vajoditem ulmen lii išediđ tuu peessâđ pargoelimân.
Tunjín ráhtoo persovnlâš oppâm- já vajoditemvuávám.
Tot ráhtoo oovtâst huolâtteijein já äššitobdeiguin.

Iäláttuv saajeest tun finniih talle nuorâ ulmuu vajoditemruudâ.
Tot lii 31,99 eurod peeivist.
Ton lasseen puávtáh finniđ vâdulijtorjuu.

Porgâm pargonavcâttesvuotâiäláttuv ääigi

Veikâ tun liččih pargonavcâttesvuotâiäláttuvâst,
tun puávtáh porgâđ mottoom verd.

Jis tun poorgah,
te almoot tast Kelan já tuu pargoäláttâhlájádâsân.
Kela juátká iäláttuv máksim,
jis tuu tienâs lii enâmustáá suulân 976 eurod mánuppaajeest.

Jis tun poorgah ohtânmaanoost
já tienâs lii paijeel 976 eurod mánuppaajeest,
te tun puávtáh pieijâđ iäláttuv puudân
enâmustáá 2 ive äigin.
Talle tunjin ij maksuu iäláttâh.
Tun jieh kuittâg taarbâš uuccâđ tom uđđâsist,
jis pargoh noheh 2 ive siste.

Jis tun finnejih pargonavcâttesvuotâiäláttuvâst
iäláttuv finnejijee tipšomtorjuu,
te tun puávtáh finniđ päälhi lasseen Kelast alemuu
vâdulijtorjuu.
Tot váátá, ete puoh tuu iäláttuvah koskâlduveh puudân.
Alemus vâdulijtoorjâ lii suulân 493 eurod mánuppaajeest.
Tast ij moonâ viäru.

Jis tun jooskah porgâmist, te almoot tast tállán Kelan.
Kela álgá oppeet máksiđ iäláttuv.

Eres iäláttuvfinnejejee torjuuh

Kela máksá iäláttuvfinnejejeei čuávuváid torjuuid:

- iäláttuvfinnejejee aassâmtorjâ
- iäláttuvfinnejejee tipšomtoorjâ
- radostâhlase já paijeelmiärâlâš radostâhlase
- vuáđuáigápuátutorjâ.

Täin torjuin iä peerâ viäru.

Pärnialedem

Jis tun lah iäláttuvâst já aasah vuálá 16-ihásâš parnijn, te tun puávtáh uuccâđ Kelast pärnialedem. Tom finnee jieijâs já pelikyeimi paarnijn.

Pärnialedem lii suulân 26 eurod mánuppaajeest jyehi päärnist.

Tun puávtáh finniđ pärnialedem meid talle, jis tuu pärni áásá eres saajeest. Tun koolgah kuittâg huolâttid pärni áigápuáduust ucemustáá elettertorjuu mere verd adai 196 euroin mánuppaajeest.

Tun puávtáh finniđ pärnialedem, veikâ tun jiehi finniččii aalmugiäláttuv. Meid eres iäláttuvah pyehtih adeliđ vuoigâdвуođâ pärniaaleedmân.

Iäláttuvfinnejejee aassâmtorjâ

Tun puávtáh finniđ Kelast iäláttuvfinnejejee aassâmtorjuu, jis tun jiehi pyevti finniđ almoos aassâmtorjuu. lähtun lii, ete tuu puáduh láá uceh já tun finniih iäláttuv, mii addel vuoigâdвуođâ iäláttuvfinnejejee aassâmtorjuu.

Kela puáhtá máksiđ torjuu meid láiguadelejei.

Tun jiehi pyevti finniđ iäláttuvfinnejejee aassâmtorjuu, jis tun finniih peri maidnii čuávuváin:

- uásipargonavcâttesvuotâiäláttâh
- uásiäigi-iäláttâh
- ij-tievâslâš toledum puárásijäláttâh.

Tun puávtáh uuccâđ iäláttuvfinnejejee aassâmtorjuu

- jis tun aasah ohtuu
- jis tun aasah pelikuoimijn
- jis eres-uv viste ässeeh finnejehe iäláttuv, mii addel vuoigâdвуođâ iäláttuvfinnejejee aassâmtorjuu.

Jis tun já tuu pelikyeimi finniivettee kuohtuuh iäláttuv, occee aassâmtorjuu ohtâsii ucâmuššáin. Aassâmtorjâ máksoo tunnui peellin.

Eres tábáhtusâin seelvât tuu vuoigâdвуođâ almos aassâmtorjuu.

Almos aassâmtorjust puávtáh kojâdid Kela palvâlemnumerist **020 692 210.**

Iäláttuvfinnejejee aassâmtorjust tun puávtáh kojâdid palvâlemnumerist **020 692 202.**

Iäláttuvfinnejejee tipšomtoorjâ

Jis tuu toimâmnaavcah láá hiäjusmâm puácuvuođâ tai váádu tiet, te tun puávtáh finniđ Kelast tipšomtorjuu. Toin sajanmáksojehe puácuvuođâst tai váádust šoddâm koloh.

Tun puávtáh finnid tipšomtorjuu,
jis tuu naavcah huoláttid alnaad láá hiájusmâm ive pištee ääigi.
Tot uáivild, ete tun tarbâšah iše tâi tipšom
tuu piäiválijn tooimâin.

Tun jieh pyevti finnid iäláttuvfinnejejee tipšomtorjuu,
jis tun finnih maidnii tain:

- uásipargonavcâttesvuotâiäláttuv
- uásiäigi-iäláttuv
- ij-tievâslíi toledum puárásijíäláttuv.

Ton saajeest tun puávtáh uuccâđ Kelast vâdulijtorjuu.

Tipšomtoorjâ máksoo sierâ meeri išetáarbu já koloí mielđ:

- Vuáđutipšomtoorjâ líi suulân 83 eurođ mánuppaajeest.
- Aledum tipšomtoorjâ suulân 182 eurođ mánuppaajeest.
- Alemus tipšomtoorjâ líi suulân 384 eurođ mánuppaajeest.

Tun puávtáh finnid tipšomtorjuí veteraanlase,
jis tun finnih paijeelmiärálii radostâhlase
jáiäláttuvfinnejejee aledum tâi alemuu tipšomtorjuu.
Veteraanlase líi suulân 126 eurođ mánuppaajeest.

Puáđuh tâi omâđâh iä vaaigut tipšomtorjuu finniimân.

Tipšomtoorjâ miedettuvvoo jo-uv tuáistáázân tâi meriááigán.

Radostâhlase já paijeelmiärálâš radostâhlase

Tun finnih Kelast radostâhlase,
jis tust líi miinii čuávuváin tubdâlduvâin:

- radostâhsuáldáttubdâldâh
- radostâhpalvâlustubdâldâh
- radostâhtubdâldâh.

Tubdâlduvâid ij pyevti innig uuccâđ.

Radostâhlase finnejeh meid ulmuuh,
kiäin líi tuođâštus uásálistmist mijneraaijâmpargoid
iivij 1945–1952.

Radostâhlase líi suullân 146 eurođ mánuppaajeest.

1.5.2024 räajist radostâhlase líi 200 eurođ mánuppaajeest.

Puáđuh tâi omâđâh iä vaaigut radostâhlasan.

Jis tun finnih radostâhlase já aalmugiäláttuv,
te tun finnih Kelast meid paijeelmiärálii radostâhlase.
Stuárráamus paijeelmiärálâš radostâhlase líi
suulân 301 eurođ mánuppaajeest.

Peerâialáttâh

Aldaomâháá jáämmim muttá perruu áigápuáđu.
Peerâialáttâh torvee leeskâ já pärni áigápuáđu,
ko pelikyeimi tâi pärni vanhim jáámá.

Peerâialáttuvah láá leskâialáttâh já pärni-ialáttâh.

Kelast peerâialáttuv finnee

- vuálá 65-ihásâš leskâ
- vuálá 18-ihásâš pärni,
kiän vanhim tâi huolâtteijee lii jáámmám.

Jis pärni álgá jotteed uápuid,
te sun puáhtá finnid peerâialáttuv 21-ihásâžžân räi.

Kela máksim peerâialáttuv lasseen tun puávtáh finnid
peerâialáttuv jáámmám omâháá pargoialáttâhlájádâsâst.
Tiäduid tun finnih pargoialáttâhlájádâsâst
tâi läláttâhtorvokuávdâst.
Eennâmtuállein já irâtteijein láá jieijâs iäláttâhtáhádâsah.

Jis omâhâš lii aassâm tâi porgâm olgoenâmijn,
te peerâ puáhtá finnid iäláttuv meid olgoenâmijn.

Jis omâhâš lii lamaš pargoelimist,
te leskâ já pärni pyehtiv finnid meid kerdisajanmáávsu
juávkkujieggátáhádâsâst.
Lasetiäduid tun finnih tuu omâháá pargosaajeest.

Jis omâhâš lii jáámmám jotolâhpäärtist tâi täpitormeest,
te leskâ já pärni pyehtiv finnid peerâialáttuv
meid täpitormetáhádâsâst.
Lasetiäduid tun finnih táhádâsfinnoduvâst.

Eres peerâäláttuvah já sajanmáávsuh pyehtih vaiguttid iäláttuvváid já aassâmtojui, maid Kela máksá. Peerâäláttuvâin piärröo viäru.

Leskâäláttâh

Kela máksá leskâäláttuv tuše vuálá 65-ihásii leeskân.

Jis tuái láid naaijâm

Tun puávtáh finnid leskâäláttuv, jis tunnust lii ohtsâš pärni já tuái leppee naaijâm ovdil ko tuu pelikyeimi teevdij 65 ihheed.

Jis tunnust iä lamaš ohtsih päärnih, te tun puávtáh finnid leskâäláttuv tuše, jis puoh čuávuvááh iävtuh olášuve:

- Tun lijjih ucemustáá 50-ihásâš, ko tuu pelikyeimi jaamij.
- Tun lijjih vuálá 50-ihásâš já tuu pelikyeimi vuálá 65-ihásâš, ko tuoi naajáid.
- Näimilitto piištij ucemustáá 5 ive.

Leskâäláttuv nohá ain majemustáá, ko tun tiävdáh 65 ihheed.

Leskâäláttuv pištemân iä lah eres raijiittâsah, jis

- tun lah šoddâm ovdil ihe 1975 tâi ton maņa já
- tuu pelikyeimi jaamij 1.1.2022 tâi ton maņa.

Talle tun finnih leskâäláttuv 10 ihheed tâi ucemustáá ton räi, ko tuin ässee pärni tiävdá 18 ihheed.

Jis tuái láid ávuslittoost

Tun puávtáh finnid leskâäláttuv, jis puoh čuávuvááh iävtuh olášuveh:

- Tuu pelikyeimi jaamij 1.1.2022 tâi ton maņa.
- Tunnust lâi ohtsâš vuálá 18-ihásâš pärni, kii aasâi tunnuin siämmáá tälutuálust.
- Tun lijjih varrim ávusliiton pelikuoimijnâd ovdil ko sun teevdij 65 ihheed.
- Ávuslitto piištij oovtmanolávt ucemustáá 5 ive.
- Tuái eppee lamaš naaijâm kiäinnán iärásijn, ko tuu pelikyeimi jaamij.

Leskâäláttâh nohá, ko nuorâmus ohtsâš pärnâidâd tiävdá 18 ihheed teikkâ tiävdáh 65 ihheed

Mon ennuv tun puávtáh finnid leskâäláttuv?

Leskâäláttâhân kulá algâäláttâh já máhđuláš jotkâäláttâh.

Jis tuu puáđuh láá uceh, te tun puávtáh uuccâđ meid aassâmtojoo.

Tuu pelikyeimi jäämmim maņa

Kela máksá algâäláttuv suulân 383 eurod mánuppaajeest. Algâäláttâh máksoo 6 mánuppaje.

Algâäláttuv maņa tun puávtáh finnid jotkâäláttuv. Tot šadda vuáđumeereest já tievâsmittemmeereest.

Vuáđumeeri lii suulân 120 eurod mánuppaajeest. Tun finnih tom tuše, jis tust lii huolâtemnáál tuu teikkâ tuu pelikyeimi vuálá 18-ihásâš pärni.

Tievâsmittemmere finniimân vaigutteh masa puoh tuu puáduh.
Oles tievâsmittemmeeri lii suulân 623 eurod mánuppaajeest.
Jis tun naajah uddâsist,
oles tievâsmittemmeeri lii suullân 539 eurod mánuppaajeest.

läláttuv meeri puáhtá leđe ucceeb,
jis tuu pelikyeimi lii aassâm olgoenâmiijn.

Jis tun naajah uddâsist ovdil ko tiävdáh 50 ihheed,
te Kela jaska leskâiäláttuv mäksim.
Talle tun finniih kuittâg ohtân mere,
mii västid 3 ive iäláttuv.
Ruttâsume lii ucceeb,
jis tuu vuoigâdvuotâ leskâiäláttâhân nohá tolebáá.
lähtun lii,
ete tun lah finnim leskâiäláttuv ucemustáá 1 ive ääigi.

Pärni-iäláttâh

Jis päärni vanhim jáámá,
te Kela máksá páárnán pärni-iäláttuv.

Vanhim lii tot olmooš,
kii lii aassâm parniijn já huoláttâm sust.
Vanhim puáhtá leđe enni, eeči tâi eres olmooš.

Kela máksá páárnán pärni-iäláttuv tassaáš
ko pärni tiävdá 18 ihheed.
Jis pärni jotá uápuid váldutoimálvát,
te iäláttâh juátkoo 21-ihásâžžân räi.

Pärni-iäláttuv vuádumeeri lii
suulân 71 eurod mánuppaajeest.
Jis kuohtuuh vaanhimeh lává jáámmám,
te pärni finnee suulân 141 eurod mánuppaajeest.

Vuálá 18-ihásâš pärni puáhtá
ton lasseen finnid tievâsmittemmere,
moos vaigutteh suu finnim eres peerâiäláttuvah.
Tievâsmittemmeeri lii enâmustáá
suulân 107 eurod mánuppaajeest.

Meid jáámmám vaanhim pargoialáttâhlájádâs
máksá pärni-iäláttuv.

Uuccâm já máksim

Uusâ iäláttuvâid já eres torjuid neetist:

www.kela.fi/neetist

Täärhist ucâmušâst, ete moh lahtoseh tast kalgeh lede.

Meiddei lahtosijd puáhtá toimâttid neetist.

Tun puávtáh uuccâđ iäláttuv tâi torjuu meid luámáttuvvâin,

mon tun finniih Kela toimáttuvvâin já nettisijđoin:

www.kela.fi/luamattuvah

Kela postâčujottâs lii

Kela

PL 10

00056 KELA

Pärnialedem, leskâiäláttuv já pärni-iäláttuv

tun puávtáh uuccâđ Kelast tuše pááppárluámáttuvvâin.

Tun puávtáh vuolgâttid luámáttuv Kelan poostâ peht

tâi väldid tast kove já vuolgâttid tom neetist

Iäláttâhucâmuš puáhtá toimâttid

meid mon peri iäláttâhlájádâsân.

Kela puárásijjäláttuv já táhádâsiäláttuv tun puávtáh uuccâđ

meid njálmálávt puhelimist tâi Kela toimáttuvvâst.

Uusâ puárásijjäláttuv muádi mánuppaje ovdil,

ko lah päcimin iäláttâhân.

Kela puáhtá máksid iäláttuvâid maajeeldkietân

enâmustáá 6 mánuppaje ääigist.

Ko Kela lii kiedâvuššâm tuu ucâmuš,

te tun finniih pááikán miärádâs.

Miärádâsâst muštâluvvojuh iäláttâh tâi torjuu meeri,

vuáđustâsah já máksupeivi.

Tun finniih miärádâs meid talle,

jis tunjin ij lah miedettum iäláttuv tâi toorjá.

Uusâ iäláttuv meid olgoennâm pargoost

Uusâ iäláttuv meid olgoennâm pargoost

Olgoenâmijn aassâm já porgâm pyehtih vaiguttid

aalmugiäláttâhân já peerâiäláttâhân.

Jis tun lah aassâm tâi porgâm olgoenâmijn,

te tun puávtáh finnid iäláttuv porgâmriijkâst.

Leskâ puáhtá finnid peerâiäláttuv enâmist,

kost jáámmâm pelikyeimi lii porgâm.

Tiätu olgoennâm iäláttuvâid puáhtá uuccâđ

siämmâin luámáttuvvâin ko Suomâ iäláttuvâid.

Mušte tevidid já lahted ucâmušân meid U-lahtosluámáttuv,

mon nommâ lii Lahtos U - Aassâm já porgâm olgoenâmijn,

Liite U - Asuminen ja työnteko ulkomailla.

Tot annoo iäláttâhucâmuš lahtosin ain,

jis tun lah aassâm, porgâm tâi oppâm olgoenâmijn.

Tun puávtáh pivdeđ arvâlus iäláttuvâst muuneeld

Jis tun halijdah selvättiđ muuneeld, puávtáh-uv tun finniđ aalmugiäláttuv, te tun puávtáh pivdeđ arvâlus jieijâd iäláttâhlájádâsâst.

Tun finniih arvâlus meiddei neetist:

www.tyoelake.fi

Palvâlus läidee tuu jieijâd pargoialáttâhlájádâs palvâlusân.

Pivde ton maŋa Kelast arvâlus aalmugiäláttuvâst já tast, ete puávtáh-uv finniđ táhádâsiäláttuv.

Máksupeevih

Kela máksá puárásijäláttuv, pargonavcâttesvuotâiäláttuv, iäláttuvfinnejeijee tipšomtorjuu já radostâhloosijd jyehi mánuppaje 7. peeivi.

Táhádâsiäláttâh máksoo mánuppaje 22. peeivi.

Iäláttuvfinnejeijee aassâmtoorjâ máksoo mánuppaje 4. peeivi.

Pärnialedem já peerâiäláttuvah máksojeh tuu suhânoomâ algâpuustav mielđ:

- A–K mánuppaje 4. peeivi
- L–R mánuppaje 14. peeivi
- S–Ö mánuppaje 22. peeivi.

Jis paŋkki lii kiddâ iäláttuv tâi torjuu máksupeeivi, te tun finniih ruudâid tuu tilin tolebáá.

Ovdâmeerhah iäláttâhlii puáđuin ivveest 2024

Tavlustuvâst láá ovdâmeerhah Helsigist ohtuu ässee iäláttâhlii puáđuin já viäruin. Puoh ovdâmeerhâin viste láigu lii 700 eurod mánuppajeest.

Ovdâmeerhâin iäláttâhliist iä lah eres puáđuh ko iäláttuvah. Uánádâs e/mp meerhâš eurod mánuppajeest. Ruttâmereh láá jorbejum.

Pargo- iäláttâh e/mp	Aalmug- iäláttâh e/mp	Táhádâs- iäláttâh e/mp	Viäru e/mp	Aassâm- toorjâ e/mp	Netto- puáđuh e/mp*
0	0	977	0	505	1481
0	776	201	0	505	1481
100	758	118	0	505	1481
200	708	68	0	505	1481
400	608	0	0	493	1502
600	508	0	0	458	1567
800	408	0	-28	423	1603
1000	308	0	-65	388	1631
1200	208	0	-103	353	1659
1400	108	0	-140	318	1687
1601	8	0	-177	283	1715

*Nettopuáđuh uáivildeh iäláttâhlii kevttimnáál leijee puáđuh, ko viäruh láá kepidum. Tai puáđuiguin kalga máksiđ lááigu já eres eellim koloid.

Kela anarâškielân

Anarâškielâliih nettisiiđoh:
www.kela.fi/anaraskiela

Anarâškielâliih tiedettemčáluseh:

Almos aassâmtoorjâ

Áigápuátutoorjâ

■ Iäláttuvah já eres iäláttuvfinnejiee torjuuh

Olgoenâmijn Suomân tâi Suomâst olgoenâmáid

Pargottesvuotâ

Puoccâm já vâdulijtorjuuh

Pärniperruuh

Uáppeeh já viärjukenigâsah

Vajodittem

Anarâškielâlijd tiedettemčálusijd
puáhtá printtid neetist:
www.kela.fi/tiedettemcaluseh